

Soru-Cevap

Şerî Hükümleri Benimseme Hakkı Sadece Halife’ye Aittir

Ahmed El-Kayravan’a

Soru:

Esselamu Aleykum, “şerî hükümleri benimse hakkı sadece Halife’ye aittir” cümlesinin anlamı nedir?

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Sorunuzun cevabı, Anayasaya Mukaddimesi Kitabı ile Hizbin diğer kitaplarında ayrıntılı olarak geçmektedir. Şimdi size, Anayasa Mukaddimesi Kitabı’nın birinci bölümünde bu konu hakkında geçenlerin bir kısmını aktaracağım:

- Word dosyasının 110. sayfasında şöyle geçmektedir:

[Hükümleri benimsemeye sadece halifenin hakkı olduğu dördüncü kaideye gelince; hükümleri benimsemeye sadece halifenin hakkı olduğu icmâ-us sahâbe ile sabittir. Bu icmâdan da şu meşhur kaideler çıkarılmıştır: (أمر الإمام يرفع الخلاف) “İmamın emri ihtilafları ortadan kaldırır.” (أمر الإمام نافذ) “İmamın emri nazıftır-uygulanır.” (للسلطان أن يحدث من الأقضية بقدر ما يحدث من مشكلات) “Sultanın ortaya çıkan sorunlar miktarınca kadâda bulunma hakkı vardır.”] Bitti.

- Word dosyasının 146-153. Sayfalarındaki 36. maddenin şerhinde şöyle geçmektedir:

[(a) fırkasının delili; icmâ-us sahâbedir. Şöyle ki: Kanun ıstılahi bir lafızdır ve “insanların gereğince hareket etmeleri için sultan tarafından yayınlanan emir” anlamındadır. Nitekim kanun şöyle tanımlanmıştır: “Sultanın insanları, karşılıklı alakalarında uymaya mecbur ettiğİ kaideler toplamıdır.” Yani sultan [hakimiyet sahibi yönetici] birtakım hükümler emrettiğİ zaman, bu hükümler kanun halini alır ve insanların bağlanması gerektirir. Sultanın emretmedikleri ise kanun olmaz ve insanların bağlanmasını da gerektirmez. Müslümanlar ise şer-i hükümlere göre hareket ederler. Dolayısıyla sultanın emirleri ve nehiyelerine göre değil, Allah’ın emirleri ve nehiyelerine göre hareket ederler. Dolayısıyla da gereğince hareket ettikleri şer-i hükümlerdir, yöneticilerin emirleri değildir. Ancak sahabeler, bu şerî hükümler hakkında ihtilaf etmişlerdir. Şerî nâsslardan, bazıları bir şey anlarken, bazıları başka bir şey anlamışlardır ve her biri kendi anlayışına göre hareket etmiştir. İşte onun bu anlayışı, kendisi hakkında (nezdinde) Allah’ın hükmü olmaktadır. Lakin burada, ümmetin işlerinin güdülmesinin Müslümanların tamamının tek bir görüş üzerinde topluca hareket etmelerini ve herkesin kendi içtihadına göre hareket etmemesini gerektiren birtakım şerî hükümler söz konusudur. Nitekim bu, bilfiil gerçekleşmiştir. Zira Ebu Bekir’in görüşü, malın Müslümanlar arasında eşitlik ile dağıtılması gerektiğİ, çünkü hepsinin eşit hakları bulunduğİ şeklinde idi. Ömer’in görüşü ise Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]’e karşı savaşanlara, Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem] ile birlikte savaşanlar kadar verilmesinin ve fakire zengin kadar verilmesinin sahih olmayacağı şeklinde idi. Ne var ki Ebu Bekir Halife idi ve kendi görüşü ile amel edilmesini emretmişti. Yani malın eşitlik ile dağıtılmasını benimsemişti. Müslümanlar da bu konuda ona bağlanmışlar, kâdılar ve valiler de gereğince hareket etmişlerdi. Ömer de ona tâbi olmuş, Ebu Bekir’in görüşü ile amel edip o görüşü infaz etmişti. Ömer halife olunca, Ebu Bekir’in görüşüne muhalif bir görüş benimsedi. Yani malın eşitlik ile değil, üstünlük ile dağıtılması şeklindeki kendi görüşü ile amel edilmesini emretti. Böylece mallar, önceliğİ ve ihtiyaca göre dağıtıldı. Müslümanlar da ona bağlandılar, kâdılar ve valiler de bununla amel ettiler. Dolayısıyla imamın, sahih içtihat yoluyla şeriattan alınmış muayyen hükümler benimsemeye, bunlar ile amel edilmesini emretmeye, kendi içtihatlarına muhalif olsa dahi Müslümanların bunlara itaat etmeleri, kendi görüşleri ve içtihatları ile amel etmeyi terk etmeleri gerektiğİne dair icmâ-us sahâbe akdolonmuştur. İşte benimsenen bu hükümler, kanunlardır. Bundan dolayı kanunlar çıkarmak, tek başına Halifenin hakkıdır ve ondan başka hiç kimse, bu hakka mutlak olarak sahip değildir.] Bitti.

Umarım artık mesele açıklığa kavuşmuştur.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 07 Recebu’l Hayr 1442

M. 19/02/2021

Cevaba, Emir’in (Allah onu korusun) web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4100/>